EVOLUŢIA LEGISLAŢIEI SILVICE DIN BUCOVINA (I)

OVIDIU BÂTĂ

Keywords: Bukovina, forest, legislation, Splény, Forestry Ordinance.

The evolution of forest legislation in Bukovina (I)

(*Abstract*)*

It is known the fact that Bukovina owns a inestimable forestry heritage and this region inherited ever since Austrian period a precious forestry tradition in the forest culture domain. Bukovina, with 42.9% of its territory covered with forests, is among the most important monarchy region, being exceeded only by Stiria (47.9%), Carniolia(44.4%) and Carintia(44.2%). From the present statistics, it is shown that the forestry fond occupies the first place in the natural heritage of Bukovina and because of that, the Habsburgic administration manifested a special interest ever since the beginning towards it. The basic and representative normative acts for Bukovina in the forestry domain, which were edited since the 18th century were: *The Forestry Order for the Bukovenian district,* issued by General Spleny, in 1776, *The Order for Forest in Bukovina,* issued by Emperor Iosif the 2nd, in 1786 *; The Austrian Forestry law,* from December 3rd 1852. The first measures to protect the forests from Bukovina were taken an year after the attachment of this land to the Habsburgic Empire. On January 2nd 1776, in Cernauti, the military administrator of Bukovina, major general Gabriel baron Spleny von Mihaldy, emits and broadcasts a forestry order in Bukovina, also known as . *The Forestry Order for the Bukovenian district.* The order is meant to assure the guard of the forests, to prevent their destruction and to control forestry. A special attention was given for the rational use of the wood , by banning the use of wood for fire, by using it to border only the hazel wicker, by banning the barking and hewing of the trees and burning down the forests, by banning the pasturage with bents in the forest, etc. It was allowed the access for the local people into the forest to take wood for fire and for work, for their own necessities.

Fondul forestier al Bucovinei

Legislaţia silvică este o realizare a epocii moderne. Atât timp cât pădurile au fost numeroase şi întinse iar oamenii puţini, nu s-a simţit nevoia să se reglementeze utilizarea pădurii. Sătenii luau lemn de construcţie, pentru a-şi face casele, lemne

* Traducere:

Analele Bucovinei, **XVIII**, *1* (36), p. – , Bucureşti, 2011

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

de foc, chiar şi lemne pentru vânzare, stăpânul pădurii primind, din acesta din urmă, dijma.

Prima reglementare oficială a regimului pădurilor pe teritoriul carpato-danubian a fost cea din Transilvania, în 1781, urmată de cea din Bucovina, în 1786, apoi de cea din Moldova, în 1792, şi din Muntenia, în 1793. În Dobrogea ea a avut loc abia în 1870[1].

Este bine cunoscut faptul că Bucovina posedă un patrimoniu forestier de mare valoare şi că această provincie a moştenit de pe timpul Austriei o tradiţie forestieră valoroasă în domeniul culturii pădurilor.

Din statisticile vremii rezultă că fondul silvic ocupa primul loc în avuţia naturală a Bucovinei şi de aceea administraţia habsburgică şi-a manifestat un interes deosebit încă de la început faţă de acesta.

După delimitarea graniţei districtului Bucovina, suprafaţa acestuia era de 181,6 mile pătrate (10 456 km^2)[2]. O primă evaluare făcută de ofiţerii de la Statul Major cifra aria totală a districtului la 194 de mile pătrate ordinare. Din această suprafaţă, „[...] aproape 2/5 sunt probabil munţi înalţi, 2/5 teren parţial întins, parţial deluros, potrivit pentru pajişti şi pentru agricultură, în sfârşit ultima 1/5 constă din munţi de înălţime mijlocie acoperiţi continuu cu păduri”[3]. Suprafeţe întinse de păduri acopereau adeseori munţii înalţi şi câmpia. Mai puţin împădurită era regiunea dintre Prut şi Nistru, cu excepţia aşa-zisului Codru al Bucovinei (*Bukowiner Wald*)[4], situat în zona central-estică a regiunii şi care se întindea şi în Raiaua Hotin.

Pădurile se întindeau de la altitudinea de 500 m în sus[5], până în golurile de munte, formând practic trei categorii de păduri[6]:

1. Pădurile câmpului şi colinelor, respectiv a podgoriilor – situate în zona ce cuprindea cursul inferior al Nistrului, Prutului, Siretului, Sucevei şi Moldovei –, unde esenţa predominantă era fagul. Alături de acesta mai creştea carpenul, mai rar stejarul şi bradul.

---

[1] Constantin C. Giurescu, *Istoria pădurii româneşti din cele mai vechi timpuri până astăzi*, Ediţia a doua, revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Ceres, 1976, p. 127.

[2] *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice şi demografice*, Ediţie bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfeţe, note şi comentarii de acad. Radu Grigorovici, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998, p. 207.

[3] *Ibidem*, p. 33.

[4] *Ibidem*, p. 35. Vezi şi hărţile: *Mappa von der österreichischen Moldau oder sogenannten Buckowiner Districts*, sc. 1:318 000, întocmită de J. Adam, 1786, fără editură, fără loc; *Die Landschaft Bukowina*, întocmită de F. X. Reilly, 1796.

[5] J. Opletal, *Das forstliche Transportwesen im Dienstbereiche der k. k. Direktionen der Güter des Bukowiner griechisch-orientalischen Religionsfondes in Czernowitz*, Wien, Frick, 1913, p. 6.

[6] A. Zachar, E. Guzman, R. Sperlbauer, *Die Entwickelung der Land- und Forstwirtschaft und ihrer Industrien, sowie der Jagd und Fischerei im Herzogtume Bukowina seit dem Jahre 1848*, în *Geschichte der österreichischen Land- und Forstwirtschaft und ihrer Industrien 1848–1898*, Supplementband, Teil 2, Wien, Commissionsverlag Moritz Perles, 1901, p. 90–94.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

2. Pădurile munţilor de jos – zonă care cuprindea cursul mijlociu al râurilor amintite mai sus –, păduri de amestec, unde predomina bradul şi fagul. O caracteristică a zonei o constituia prezenţa pădurilor seculare, neexploatate sau puse în exploatare.

3. Pădurile munţilor de sus, dezvoltate începând de la 800–1 000 m altitudine în sus, pe cursul superior al Ceremuşului, Siretului, Sucevei, Moldovei şi Bistriţei Aurii. În părţile mai joase se întâlnea un amestec de brad şi molid. Esenţa predominantă în pădurile situate la înălţimi mai mari era molidul. Fagul se întâlnea în masive mici şi uniforme.

În decursul timpului, ca urmare a defrişării unor terenuri împădurite făcute pentru extinderea terenurilor agricole, a tăierilor masive de lemn necesar activităţilor economice, suprafaţa acoperită cu păduri a suferit diferite modificări.

Fabricile de sticlă, cuptoarele de ars var, fabricile de ciment, exploatările miniere şi topitoriile lui Manz, instalaţiile de fabricat rachiu etc. au consumat mari cantităţi de lemn. Un mod devastator de a exploata pădurile l-a constituit fabricarea potasei începută la scurt timp de la anexare, una dintre cele mai importante surse de venituri din pădurile Bucovinei.

În timpul administraţiei militare, după o statistică întocmită de guvernatorul Enzenberg la 1786, suprafaţa terenurilor acoperite cu pădure în cele patru districte ale Bucovinei – Cernăuţi, Siret, Suceava, Vijniţa – era de 864 642 de iugăre[7].

Ulterior anului 1786, administraţia a stăruit pentru ridicarea în plan a pădurilor. Hărţi topografice foarte detaliate privind acest fond de resurse au fost întocmite între 1816 şi 1818, acţiunea încheindu-se abia în 1841[8].

După măsurătorile cadastrale efectuate în Bucovina între 1819 şi 1823, suprafaţa împădurită era de 827 613 iohi[9] (476 220 ha de pădure[10]), respectiv 48,28% din suprafaţă.

Noile măsurători cadastrale – demarate în primăvara anului 1854 şi continuate până la sfârşitul anului 1856 – înregistrau o suprafaţă de 831 476 iohi de pădure[11]. Cele mai întinse suprafeţe împădurite erau în zona muntoasă a districtelor

[7] M. Iacobescu, *Din istoria Bucovinei*, vol. I *(1774–1862) De la administraţia militară la autonomia provincială*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1993, p. 210.

[8] N. Ionescu, *Contribuţii la dezvoltarea economiei forestiere din Bucovina*, Bucureşti, Editura Ceres, 1991, p. 24.

[9] *Hauptbericht und Statistik über das Herzogthum Bukowina für die Periode vom Jahre 1862–1871*, Lemberg, Selbstverlag des Handelskammer, 1872, p. 187. Ioh, iohi (jug de Austria de Jos) = unitate de măsură a suprafeţelor de pământ, care în Imperiul Habsburgic echivala cu 1 600 de klafteri pătraţi. Prin *Legea din 23 iunie 1871*, care stabilea un regulament nou de măsuri şi ponduri („Foaia legilor imperiale" Nr. 16 ex 1872), Monarhia a adoptat oficial sistemul metric de măsurare, trecând de la măsurarea suprafeţelor în iohi şi klafteri la cea în hectare; un ioh = 57,54642 ari sau 0,5754642 hectare.

[10] A. Zachar, *Landwirthschaft und Viehzucht* în *Die österreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild. Bukowina*, Wien, Druck und Verlag der kaiserlich-königlichen Hof- und Staatsdruckerei, 1899, p. 460.

[11] *Hauptbericht und Statistik...*, p. 187.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

Câmpulung (65,20% din suprafaţa districtului), Rădăuţi (56,20%) şi Vijniţa (53,40%), precum şi în zonele deluroase ale districtelor Storojineţ (41,40%), Suceava (29,90%) şi Cernăuţi (23,40%)[12].

În anul 1870 suprafaţa pădurilor era de 823 720 iohi, iar în 1872 de 830 278 iohi (inclusiv 43 742 iohi teren alpin)[13].

Situaţia statistică din 1895 consemnează că suprafaţa totală a pădurilor era de 447 868 ha, ceea ce reprezenta 42,9% din suprafaţa totală a ţării – 1 044 049 ha[14]. Ca structură, fondul silvic era repartizat astfel: pădurile Fondului Bisericesc erau în suprafaţă de 227 409 ha (50,8% din suprafaţa împădurită a Bucovinei), pădurile comunale aveau 57 665 ha (12,8%), pădurile particulare însumau 161 300 ha (36,1%) iar cele ale statului 1 494 ha (0,3%). S-a constatat că în ultimii 50 de ani suprafaţa împădurită a scăzut cu circa 31 500 ha, adică cu 3,1%.

Bucovina, cu 42,9% din teritoriu acoperit de păduri, ocupa unul dintre locurile fruntaşe între provinciile monarhiei, fiind întrecută numai de Stiria (47,9%), Carniolia (44,4%) şi Carintia (44,2%)[15].

La nivelul anilor 1910 – când s-a realizat o statistică exactă, unanim acceptată de specialişti –, pădurile din Bucovina, în suprafaţă totală de 437 729 ha, se repartizau, după natura proprietarilor, astfel: Fondul Bisericesc – 225 149 ha (51,4%); proprietăţi particulare – 131 675 ha (30,1%); proprietăţi comunale şi ţărăneşti – 56 916 ha (13,0%); proprietăţi inalienabile – 22 452 ha (5,1%); păduri proprietatea statului – 1 537 ha (0,4%)[16].

Actele normative de bază şi reprezentative în materie silvică editate începând din secolul al XVIII-lea pentru Bucovina au fost: *Ordonanţa silvică pentru districtul Bucovinean*, dată de generalul Splény, în anul 1776; *Orânduiala de pădure pentru Bucovina*, dată de împăratul Iosif II, în anul 1786; *Legea silvică austriacă,* din 3 decembrie 1852.

Ordonanţa silvică din anul 1776

Primele măsuri pentru ocrotirea pădurilor bucovinene au fost luate la un an de la anexarea acestui ţinut la Imperiul Habsburgic.

În *Descrierea districtului Bucovina,* alineatul 267, **Obligaţiile Consiliului Generalatului cu privire la păduri**, generalul Splény arată că „În general, pădurile pot fi considerate a fi bunuri domneşti (regale), ceea ce să fie adus la

[12] E. I. Emandi, Şt.-M. Ceauşu, Aurelia Petcu, *Câteva aspecte de geografie istorică privind repartiţia resurselor agro-silvice în Bucovina (secolele XVIII–XIX)*, în „Suceava" Anuarul Muzeului Judeţean, XIII–XIV, 1986–1987, p. 186.

[13] Constantin Ungureanu, *Importanţa Cadastrului franciscan asupra evoluţiei social-economice a Bucovinei*, în „Analele Bucovinei", Bucureşti, anul XVI, nr. 1, 2009, p. 85.

[14] A. Zachar ş. a., *op. cit.*, p. 98.

[15] *Ibidem*.

[16] Radu Ichim, *Istoria pădurilor şi silviculturii din Bucovina*, Bucureşti, Editura Ceres, 1988, p. 11.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

cunoştinţa ţăranului în mod public, cu condiţia că, aşa cum s-a bucurat până la *datio* de *liberum jus lignationis et pascuationis* în ele, urmează să se bucure în continuare de ele, cu deosebirea că va trebui să se supună dispoziţiilor reglementului pădurilor care se va redacta, să nu taie copacii după bunu-i plac, ci în locurile şi din soiurile de lemn care i se vor indica şi, în sfârşit, să cruţe de tăiere şi de păşunare pădurile care urmează să fie îngrijite din timp în timp. Şi în această problemă am prestat unele lucrări preliminare şi am înaintat Comandamentului general de aici proiectul unui regulament al pădurilor, care conţine *en detail* nu numai precauţiile necesare pentru conservarea acestor păduri, mai ales a pădurilor bucovinene de interes militar, ci, dimpotrivă, din interesul economic de a conserva pădurile din lungul Prutului şi al Ceremuşului, dar se şi sugerează mijloacele cum s-ar putea folosi aceste păduri pentru mărirea veniturilor visteriei”[17].

La 2 ianuarie 1776, la Cernăuţi, administratorul militar al Bucovinei, general-maior Gabriel Baron Splény von Mihaldy, emite şi difuzează, în Bucovina, o ordonanţă forestieră, cunoscută şi ca *Ordonanţa silvică pentru districtul Bucovinean*[18], prin care se urmărea introducerea unui regim silvic de cruţare a pădurilor şi de folosire raţională a lemnului în scopul satisfacerii intereselor de ordin militar şi de natură economică.

Gabriel Baron Splény de Mihaldy (1734–1818),
guvernatorul militar al Bucovinei (1 septembrie 1774 – 6 aprilie 1778)
Sursa: bildarchivaustria.at

[17] *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice şi demografice*, Ediţie bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfeţe, note şi comentarii de acad. Radu Grigorovici, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998, p. 125.

[18] V. Sabău, *Evoluţia economiei forestiere în România. Regimul juridic. Normele de ocrotire, exploatare şi cultură a pădurilor*, Publicaţiile Societăţii „Progresul Silvic”, Bucureşti, 1946, p. 464.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

Ordonanţa generalului Splény s-a publicat sub impresia aspectelor de devastare a pădurilor bucovinene – „Se cunoaşte îndeajuns, din experienţă, că printr-o gospodărire rea, prin neglijenţă şi abuz, se distrug cu timpul cele mai mari şi mai dese păduri şi astfel populaţiei i se oferă de la cel mai mare prisos cea mai mare lipsă de lemne. În această privinţă avem încă înaintea ochilor, în acest district imperial-regesc bucovinean, un exemplu trist în regiunea ce se întinde de-a lungul graniţei galiţiene care înainte era bogată în păduri, iar astăzi este cu totul lipsită de lemne"– şi, mai ales, cu intenţia de a evita risipa făcută cu lemnul: „Se impune deci ca, din motive de prevedere şi pentru binele populaţiei din acest ţinut, să se ordone măsuri de conservarea pădurilor pentru ca în viitor şi acest ţinut să fie asigurat împotriva tuturor lipsurilor".

Ordonanţa silvică pentru districtul Bucovinean cuprindea 33 de articole.

O atenţie deosebită se acorda sortării şi folosirii raţionale a lemnului. Se interzicea utilizarea lemnului de lucru, a arborilor sănătoşi pentru foc – pentru aceasta urmând a se întrebuinţa numai lemnele provenite din doborâturi şi căzături de vânt, uscături, crengi şi cioate –, cojirea şi cioplirea arborilor – „abuz extraordinar de păgubitor, prin care arborele se usucă şi moare" –, incendierea arborilor în picioare – „fapt produs din rea-credinţă".

La împrejmuiri (garduri) trebuia să se utilizeze numai nuielele de alun – „care se găseau în abundenţă în pădurile locale" –, contravenienţii urmând a fi legaţi în public timp de patru ceasuri şi pedepsiţi cu 24 de lovituri.

Contravenienţii la aceste dispoziţii se sancţionau cu restituirea pagubei, socotită la valoarea arborelui la vîrsta când ar fi devenit exploatabil, şi cu pedepse corporale de 50–80 de lovituri.

Ordonanţa permitea, şi pe mai departe, locuitorilor din acest district bucovinean, accesul în păduri la scoaterea gratuită a lemnului pentru nevoile proprii – „lemne de foc câte pofteşte şi de câte are nevoie (din doborâturi şi rupturi de vânt), lemn de construcţie".

Supuşii din district aveau, în continuare, permisiunea să-şi fabrice pentru nevoile proprii, fără plată, diferite obiecte casnice – cofe, butoaie, putini, ştiubeie, scânduri, draniţă, stinghii, roţi, cărbuni şi alte produse a căror fabricare nu era oprită.

Arborii care urmau a fi folosiţi pentru construcţii trebuiau tăiaţi la două şchioape de la pământ, în aşa fel încât osiile căruţelor să poată trece peste cioate. Cei care tăiau, din comoditate, arbori la înălţimea omului, urmau a fi obligaţi să scoată în întregime cioata, cu rădăcini cu tot.

Ca şi mai înainte, era îngăduită scoaterea vitelor la păşunat în păduri, dar se excludeau de la păşunat caprele, a căror prezenţă în păduri era considerată foarte dăunătoare.

Ordonanţa forestieră a lui Splény a căutat să impună respectul dreptului de proprietate asupra lemnului din păduri, în sensul că a pus taxe pe lemnul de foc

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

utilizat în fabricile şi industriile locale – fabrici de bere, de spirt, cărămidării, vărării etc.

Articolele 15–32 se referă la transportul lemnelor din pădure, la taxele ce trebuiau plătite, la contravenţii şi pedepse.

Prin obligarea locuitorilor îndreptăţiţi la foloasele pădurilor să taie şi să transporte lemnele sub supravegherea şi controlul proprietarilor de păduri sau administratorilor de moşii, s-a căutat să se oprească devastările de păduri.

Nobilii şi cetăţenii liberi, care contraveneau dispoziţiilor ordonanţei, se amendau cu atâţia ducaţi câte lovituri li s-ar fi cuvenit supuşilor infractori, în plus li se confiscau lemnele sustrase şi li se impuneau despăgubiri.

Pe lîngă regimul de apărare a pădurii, *Ordonanţa forestieră* din 1776 a inaugurat şi o politică economică de protejare şi stimulare a industriei lemnului, motivată de Splény cu prezenţa şi abundenţa materiilor prime, cu nevoia de a satisface cu lemne trebuinţele locale, cât şi cu posibilitatea comercializării produselor obţinute din prelucrarea lemnului în regiuni în care nu se produceau obiecte de gospodărie în măsura în care se produceau în Bucovina.

Pentru a se putea aplica toate aceste dispoziţii luate pentru binele obştesc şi în numele dreptăţii şi pentru a asigura proprietarilor drepturile menţionate în art. 4 şi 16, administraţia locală interimară a angajat ofiţeri în calitate de inspectori silvici, dintre care unul în Palamutca, şi anume locotenentul Dollenstein, şi celălalt, locotenentul Koepler. Primul avea în atribuţiile sale supravegherea pădurilor dintre Nistru şi Prut, celălalt a pădurilor situate de-a lungul Prutului şi Ceremuşului.

Celor doi ofiţeri inspectori silvici li s-a pus la dispoziţie un corp militar compus din 85 de soldaţi (guarzi)[19]. Principala atribuţie a acestui corp de pază era supravegherea căilor de acces în păduri, controlul circulaţiei materialelor lemnoase pe drumuri, în special în zonele de graniţă.

Pentru a fi cunoscută de toţi, *Ordonanţa* urma să fie tradusă în limba moldovenească, să fie citită în public şi afişată prin sate şi în locuri special amenajate în păduri.

După unii autori anteriori, *Ordonanţa* lui Splény nu s-ar fi aplicat, nefiind aprobată de Consiliul de Război austriac. D. Marchievici[20], sprijinit pe lucrarea lui Johann Budinszki, *Die Bukowina zu Anfang des Jahres 1783* („Bucovina la începutul anului 1783”)[21], susţine că totuşi această ordonanţă s-ar fi aplicat şi că ar fi fost în vigoare până în 1782, când s-a promulgat *Orânduiala de pădure*

[19] V. Sabău, *op. cit.*, p. 290.

[20] D. Marchievici, *Evoluţia legislaţiei silvice în Bucovina de la anexarea Bucovinei la Austria, în anul 1774, până la extinderea Codului Silvic Român din 1910 şi a legilor silvice române referitoare şi asupra Bucovinei, la data de 17 iunie 1923*, manuscris în Biblioteca ICEF, nr. 3 142. Apud V. Sabău, *op. cit.*, p. 292.

[21] *Die Bukowina zu Anfang des Jahres 1783. Nach einer Denkschrift des Mappierungsdirektors Johann Budinszki*, Hrsg. von Johann Polek, Czernowitz, Pardini, 1895.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

(*Rânduiala de codru, Pravila codrului*) a lui Iosif al II-lea, tradusă şi în româneşte în anul 1786[22].

În Anexa, prezentăm textul *Ordonanţei*, preluat din Vasile Sabău, *Evoluţia economiei forestiere în România. Regimul juridic. Normele de ocrotire, exploatare şi cultură a pădurilor*, Publicaţiile Societăţii „Progresul Silvic", Bucureşti, 1946, p. 464–471.

ANEXA

Ordonanţa silvică pentru districtul Bucovinean

Se cunoaşte îndeajuns, din experienţă, că printr-o gospodărire rea, prin neglijenţă şi abuz, se distrug cu timpul cele mai mari şi mai dese păduri şi astfel populaţiei i se oferă de la cel mai mare prisos cea mai mare lipsă de lemne. În această privinţă avem încă înaintea ochilor, în acest district imperial-regesc bucovinean, un exemplu trist în regiunea ce se întinde de-a lungul graniţei galiţiene care înainte era bogată în păduri, iar astăzi este cu totul lipsită de lemne.

Se impune deci ca, din motive de prevedere şi pentru binele populaţiei din acest ţinut, să se ordone măsuri de conservarea pădurilor pentru ca, în viitor, şi acest ţinut să fie asigurat împotriva tuturor lipsurilor:

§ 1.

Pentru ars nu se vor întrebuinţa alte lemne decât cele provenite din doborâturi şi căzături de vânt.

§ 2.

Fiecărui locuitor din districtul bucovinean, fie nobil, fie ţăran, negustor, meseriaş, evreu sau străin îi este îngăduit să ia gratuit pentru nevoile proprii (din doborâturi şi rupturi de vânt) atâtea lemne de foc câte pofteşte şi de câte are nevoie pentru diferite întrebuinţări în gospodăria sa, indiferent de modul cum s-au folosit aceştia în trecut de această libertate. Se exceptează lemnele de foc necesare pentru anumite fabrici, care vor să negocieze aceste lemne şi să realizeze câştiguri, cum sunt: fabricile de bere, de spirt, de cărămizi, de var şi alte fabrici care consumă lemne. Acestea nu se vor bucura de această libertate, ci vor trebui să plătească, pentru dreptul la folosinţa pădurii, taxele arătate în cele ce urmează.

Prin această măsură nu se interzic excepţiile şi privilegiile pe care Administraţia ţării, cu aprobarea înaltului Comandament general, şi le rezervă să le acorde după împrejurări şi de la caz la caz pentru a se crea meserii de folos obştesc.

[22] V. Sabău, *op. cit.*, p. 292.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

§ 3.

Fiecărui locuitor din acest district bucovinean i se permite, după cum i s-a permis şi până în prezent, să ia gratuit pentru nevoile lui atâtea lemne de construcţie de câte are nevoie. Se exceptează însă lemnele necesare pentru construcţii de fabrici, care fabrici fac comerţ cu lemnul, indiferent de cele cuprinse în articolul precedent, extinzându-se privilegiile arătate la articolul anterior şi în cazul de faţă.

§ 4.

Pentru a nu se comite abuzuri cu lemnele de construcţie, prin această libertate, astfel ca nu cumva cineva din motive de comoditate să nu meargă destul de departe în pădure să ia lemnul de foc căzut pe jos sau să taie în loc de lemne de foc, lemne de construcţie, lemne sănătoase şi în picioare sau să taie pădurea numai într-un anumit loc, ţăranii cari voiesc să taie lemne de construcţie sunt obligaţi să se prezinte la proprietarul pădurii sau, dacă pădurea are pază organizată, la paznicul acestui proprietar, care trebuie să ştie mai bine dacă ţăranul construieşte sau nu.

Prin urmare, proprietarul personal sau paznicul său va arăta ţăranilor locul unde au dreptul în pădure să taie. Aceşti paznici vor avea grijă să nu se distrugă pădurea tăind-o într-un singur loc. Această supraveghere conştiincioasă este în folosul proprietarului însuşi, care prin vânzare de lemne va primi încontinuu sume de bani, după cum se va arăta mai jos.

Se speră, deci, că proprietarul va respecta de bunăvoie aceste dispoziţiuni care sunt şi în avantajul lui, de aceea va contribui cu zel la îndeplinirea măsurilor luate.

§ 5.

Sub nicio formă nu se intenţionează ca prin aceste măsuri să se facă greutăţi ţăranilor la obţinerea lemnelor de construcţie, ce le sunt necesare, ci se intenţionează numai ca nimeni să nu taie abuziv lemne de construcţie în loc de lemne de foc sau să distrugă porţiuni întregi din aceste păduri. Dacă proprietarul sau paznicul şi-ar permite să facă şicane ţăranilor în baza autorizaţiilor acordate prin prezenta, vor fi sancţionaţi cu o amendă de 30 de florini, din care jumătate revine reclamantului, iar cealaltă jumătate fiscului. Proprietarii sau paznicii vor trebui să plătească şi despăgubiri dacă şicanele făcute au provocat ţăranilor pagube dovedite. Proprietarii sau paznicii trebuie să stabilească dinainte locul unde se exploatează şi să schimbe tăierile, astfel ca imediat după ce ţăranii obţin aprobările de exploatare să poată începe tăierea fără a pierde mult timp.

§ 6.

Toţi supuşii din acest district, au permisiunea pe care o aveau şi în trecut să-şi fabrice pentru nevoi proprii, fără plată, diferite obiecte casnice: cofe, butoaie,

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

scânduri, draniţe, putini, stinghii, ştiubeie, roţi, cărbuni şi alte produse a căror fabricare nu este oprită.

§ 7.

Pentru garduri se vor utiliza numai nuiele de alun, care se găsesc în abundenţă în pădurile locale; bine înţeles se vor folosi numai acele nuiele care se pot întrebuinţa pentru împrejmuiri. Contravenienţii la aceste măsuri vor fi legaţi în public timp de 4 ceasuri şi se vor pedepsi cu 24 de lovituri.

§ 8.

Se interzice, foarte sever, a se utiliza arborii tineri pentru pari. De asemenea, se opreşte să se despice în pari buştenii sau să se facă pari de aluni tineri. Prin această operaţie se provoacă pădurilor pagube ireparabile fiindcă în acest mod, pentru un singur gard se întrebuinţează sute de arbori. De aceea urmează ca acest abuz să se pedepsească mai ales că asemenea pari se pot face, ce-i drept, cu mai multă trudă, din alt lemn. Acela care comite o asemenea contravenţie se va pedepsi pentru fapta sa, pe lângă sancţiunea restituirii pagubei, calculată valoarea fiecărui par la valoarea arborelui întreg, cu o pedeapsă de 80 de lovituri.

§ 9.

Este de asemenea strict oprit a incendia arbori în picioare, întrucât asemenea fapte s-ar produce din rea credinţă, făptaşului i se va aplica aceiaşi pedeapsă ca mai înainte.

§ 10.

Deoarece prin cojire arborele se usucă şi moare, se opreşte cu desăvârşire şi acest abuz extraordinar de păgubitor şi se pedepseşte cu 50 de lovituri şi cu despăgubire.

Ţăranii, în loc să-şi căptuşească căruţele cu foi de coajă, vor utiliza în acest scop foi împletite din nuiele ori îşi vor construi coşari din scânduri la căruţe.

§ 11.

Se interzice tăierea arborilor sănătoşi pentru foc deoarece se află destule lemne căzute. Făptaşul se sancţionează cu pedeapsa arătată la articolul 8.

§ 12.

Arborii care se exploatează pentru construcţie se taie la două şchioape de la pământ, în aşa fel încât osiile căruţelor să poată trece peste aceste cioate. Contravenienţii care taie din comoditate arbori la înălţimea omului vor fi obligaţi să scoată în întregime cioata cu rădăcini cu tot.

§ 13.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

Cine va tăia un arbore pentru a-i utiliza frunzişul ca nutreţ la vite, se pedepseşte ca la articolul 10. Această contravenţiune este cu atât mai condamnabilă cu cât această ţară este binecuvântată de la Dumnezeu cu iarbă. Astfel că dacă în timpul iernii lipseşte nutreţ, aceasta se va datora neprevederii.

§ 14.

Scoaterea vitelor la păşunat în păduri este ca şi înainte îngăduită, însă se vor exclude caprele, care rod coaja arborilor tineri.

§ 15.

Fiecare locuitor, atât din Bucovina cât şi din Galiţia, are voie să transporte din pădurile bucovinene lemne spre vânzare în Galiţia şi să ridice din păduri lemne de diferite sortimente. Astfel de sortimente sunt: lemnele de foc şi de construcţie de orice fel, diferitele fabricate ca: putini, cofe, butoaie, cercuri, scânduri, draniţe, cuie, stinghii, ştiubeie, cărbuni etc. Deoarece vânzătorul realizează foloase prin asemenea desfaceri, de la sine se înţelege că acesta trebuie să plătească o taxă.

Înainte să plătească starostelui, căpitanului sau proprietarului pentru lemnele transportate în Galiţia, de fiecare căruţă de lemne de foc trasă de doi cai, o taxă de 6, 7 până la 9 poltorachi[23] (un poltorach = 1½ creiţari[24]). Acest obiceiu se menţine şi mai departe, însă taxa de căruţe se fixează în mediu la 7 poltorachi.

Deoarece înainte proprietarul pădurii a perceput după cum a putut, pentru lemnele ridicate din pădurea sa, uneori doi, alteori trei poltorachi de fiecare căruţă, în viitor se va plăti media acestor taxe, adică 4 creiţari pentru fiecare căruţă cu doi cai din cei 7 poltorachi sau 10½ creiţari; restul de 6½ creiţari care înainte se dădeau cu aprobarea Principilor moldoveni drept salar funcţionarilor, de aici înainte se vor percepe de fisc, fiindcă funcţionarii i. r. sunt salarizaţi şi nu au nevoie, cum aveau mai înainte, de asemenea venituri accidentale.

§ 16.

Lemnele de foc care în acest district se vând pe pieţe sau în oraşe, persoanelor particulare precum şi lemnele destinate pentru satisfacerea trebuinţelor gospodăriilor proprii, nu sunt supuse taxei de 10½ creiţari, deoarece conform cu obiceiul pământului fiecare cetăţean a avut libertatea de a ridica lemnele fără taxe. Pentru lemnele întrebuinţate însă în fabrici se plăteşte de o căruţă cu doi cai taxa de 1½ creiţari.

[23] Polturac, polturaci. Veche monedă poloneză sau austriacă, care a circulat şi în ţările române în sec. XVII–XVIII. Cf. DEX, ediţia a II-a, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1996, p. 821. Un poltorach = 1,5 creiţari.

[24] Creiţar, creiţari. Monedă mică de argint, mai târziu de aramă, care a circulat în sudul Germaniei, în Austro-Ungaria, în Transilvania şi în Bucovina până la sfârşitul secolului al XIX-lea, valorând a suta parte dintr-un florin/fiorin austriac. [Var.: crăiţar, criţar] Cf. DEX, p. 238.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

§ 17.

Taxa pentru o căruţă cu lemne de construcţie puse în vânzare este de 9 poltorachi sau 13½ creiţari, din care 5 creiţari revin proprietarului şi 8½ fiscului.

§ 18.

Pentru lemnele de construcţie, indiferent de calitate, întrebuinţate în acest district pentru locuinţe şi alte nevoi, nu se plătesc taxe. Pentru lemnele de construcţie necesare fabricilor arătate în articolul 3, se plăteşte însă taxa de 13½ creiţari de fiecare căruţă cu doi cai.

§ 19.

Pentru mangalul pus în vânzare în Galiţia se plăteşte o taxă de 20 de creiţari de căruţa cu doi cai.

§ 20.

Pentru cărbunii vânduţi în ţară la meseriaşii obişnuiţi cum sunt fierarii, lăcătuşii, curelarii, aurarii etc. nu se plăteşte nicio taxă. Dacă se construiesc fabrici mari, care au nevoie de cantităţi însemnate de mangal, se plăteşte 20 de creiţari.

§ 21.

Pentru lemnele destinate fabricatelor de scânduri, draniţe, leţuri, butoaie, cofe, putini, cercuri, roţi, ştiubeie se va plăti pentru o căruţă cu doi cai 20 de creiţari, indiferent dacă în acest scop s-ar întrebuinţa mai multe lemne decât o căruţă. Acest avantaj se acordă numai pentru a stimula industriile practice.

§ 22.

Pentru mori se fac următoarele avantaje: lemnele necesare pentru morile comunale sau pentru morile proprietarilor se vor ridica din pădure fără nicio plată. Dacă însă morile au fost construite pe văi pentru nevoile publice sau particulare ale oraşelor, se va plăti pentru lemnul de construcţie taxa fixată de 13½ creiţari.

§ 23.

Cine scoate rădăcini din pământ, le poate întrebuinţa fără plată şi le poate vinde după bunul său plac, întrucât prin această operă de curăţire se aduce un folos obştesc apreciabil.

§ 24.

Cine nu posedă fabrici consumatoare de lemne ca cele înşirate în articolul 2 va plăti pentru lemnele întrebuinţate taxa stabilită. Pentru a nu produce dificultăţi acestor industrii prin cercetări sau a le pune piedici în cale şi pentru a le înlesni aprovizionarea, se vor stabili cantităţile de lemne consumate anual de o asemenea fabrică şi se vor stabili taxele de plătit în cursul unui an. În funcţie de suma anuală a acestor taxe, se pot pretinde taxele proporţionale pe lună. De altfel, asemenea

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

industrii se bucură de toată libertatea şi sunt scutite de orice altă cercetare, cu rezerva că dacă fabrica se măreşte şi deci consumul este mai mare, se vor face fabricanţilor reduceri corespunzătoare de taxe.

§ 25.

Pentru a se putea aplica toate aceste dispoziţiuni luate pentru binele obştesc şi în numele dreptăţii şi pentru a asigura proprietarilor drepturile pomenite în articolul 4 şi 16, au fost angajaţi o seamă de ofiţeri de către administraţia locală interimară, în calitate de inspectori silvici, dintre care unul în Palamutca, şi anume: locotenentul de rez. Dollenstein şi celălalt, locotenentul Koepler. Primul are în atribuţiunile sale supravegherea pădurilor dintre Nistru şi Prut, celălalt a pădurilor situate de-a lungul Prutului şi Ceremuşului.

§ 26.

Acestor doi inspectori silvici li s-au pus la dispoziţie gărzi militare, care urmează să constate şi furturile şi să-i denunţe pe cei vinovaţi pentru a li se putea aplica pedepsele cuvenite arătate mai sus.

§ 27.

Pentru a se putea opri transportarea ilicită a lemnelor brute sau prelucrate, în paguba fiscului şi a proprietarului, s-au înfiinţat posturi fixe pe drumuri, care au însărcinarea să supravegheze aceste transporturi. Toţi aceia care transportă lemne urmează să se legitimeze la aceste posturi şi să dovedească că au plătit taxele legale pentru lemnele transportate în Galiţia. În interesul acelora care fac comerţ cu lemne în Galiţia sau al acelora care vin din Galiţia să ia lemne de aici, se stabilesc următoarele dispoziţiuni:

Inspectorul silvic pune la dispoziţia proprietarului un număr de chitanţe şi adeverinţe, pe care le eliberează cumpărătorului de lemne pentru a-i servi ca legitimaţie de achitare a taxei de 10½ creiţari şi deci este în drept să transporte o căruţă cu lemne de foc.

Fiecare locuitor din această ţară sau din Galiţia, care doreşte să cumpere lemne din pădure, se va prezenta la proprietarul pădurii şi va chita bonuri de câte 10½ creiţari de fiecare căruţă de lemne. În timpul transportului, aceste bonuri servesc de legitimaţii în faţa patrulei de supraveghere, dacă aceasta îi cere să justifice transportul. Cumpărătorii predau aceste bonuri la ultimul post de supraveghere de la graniţă.

Dacă proprietarul a epuizat bonurile, acesta va solicita altele inspectorului silvic depunând taxele încasate pe baza bonurilor întrebuinţate; adică 6½ creiţari de fiecare căruţă. Restul taxelor încasate, potrivit articolului 16, rămâne proprietarului.

§ 28.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

Este interzis proprietarului de păduri din acest ţinut să vândă lemne de construcţie în Galiţia. Se permite numai vânzarea lemnelor de foc pentru care este în drept să elibereze bonuri.

§ 29.

Este permis însă a se transporta în Galiţia diferite fabricate de lemne, pentru care se plăteşte o taxă de 200 de creiţari. În vederea vânzării acestor produse fabricate se vor elibera bonuri proprietarilor, însă, pentru a se evita dezordinea, aceste bonuri vor fi diferit confecţionate. Eliberarea acestor bonuri este obligatorie, la fel ca şi pentru lemnele de construcţie care se desfac în ţară. Este de menţionat însă că, la fel ca şi pentru lemnele de foc şi de construcţie, şi pentru aceste produse se plăteşte pentru o căruţă cu 4 sau 6 boi, câte două sau trei bonuri, deoarece fiecare bon are valoare numai pentru o căruţă cu doi cai.

§ 30.

Cine va fi prins că transportă lemn în Galiţia pe căi ilicite, pe lângă restituirea lemnului furat şi despăgubirile legale, i se va confisca topoarele, care se dau denunţătorului.

Dacă făptaşul nu ar putea plăti despăgubirile, i se sechestrează boii, până la executarea plăţii.

Dacă furtul este mare şi s-a săvârşit cu rea credinţă, se va aplica făptaşului, după împrejurări, pedepsele corporale prevăzute în această ordonanţă sau, potrivit împrejurărilor în care s-a săvârşit faptul, făptaşul va fi arestat şi deferit justiţiei.

§ 31.

Cine contravine la această ordonanţă, se va pedepsi la fel ca supuşii, însă în loc de 80 de lovituri va plăti o amendă de 80 de ducaţi, iar în loc de 50 de lovituri o amendă de 50 de ducaţi. În fine, nobilul care ar contraveni la articolul 7 se amendează cu 20 de ducaţi, pe lângă confiscarea lemnului sustras.

§ 32.

Contravenienţii prinşi de patrulele de supraveghere asupra faptelor urmează a fi pedepsiţi pe loc de către inspectorii silvici, cu pedepsele stabilite. Dacă făptuitorii se identifică numai după săvârşirea contravenţiei, inspectorii silvici nu mai au dreptul să-i pedepsească, ci să ceară să fie sancţionaţi de forurile superioare, potrivit celor stabilite aplicând pedepsele cunoscute. Dacă forurile competente vor refuza să pedepsească pe cei vinovaţi, se vor lua măsurile de rigoare.

§ 33.

Pentru a fi cunoscută de toţi, *Ordonanţa* se va traduce în limba moldovenească, se va citi în public şi se va afişa prin sate şi în anumite locuri din păduri.

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)

Cernăuţi, 2 ianuarie 1776.
General Baron Splény

BDD-A32577 © 2011 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-16 05:29:01 UTC)